

AİLESİ İÇİN KENDİNİ FEDA EDEN BESTECİ: WEBER

H. Gaubert'den
Meliha ARTUN

1824 yılı başlarında «Euryanthe» adlı operasının Berlin'de uğradığı başarısızlığın, Carl Maria Von Weber'in gerek morali ve gerekse sıhhati üzerine büyük tesiri olmuştu. Esasen tüberküloz olan besteci sıhhatiyle beraber ya ratma gücünü de kaybediyor gibiydi, onbeş ay içinde ancak küçük bir Fransız şarkısından başka bir şey besteliyememişti.

Aynı yılın Ağustos'unda, dinlenmek için gittiği Marienbad'dan Dresden'e ailesi yanına döndüğünde Londra'daki Coven Garden Tiyatrosu müdüründen beklenmedik bir teklif aldı. Kendisinden, İngiltere için bir opera yazması ve Londra'ya gelerek bizzat idare etmesi isteniyordu. Konu seçmekte Weber serbest bırakılmışsa da «Faust» ya da «Oberon» olabileceği de ilâve edilmişti. Kendisine kalıyordu Weber Faust'u tercih ederdi ama bu konuyu Sphor adlı bir meslekdaşının o sırada bestelediğini biliyordu daha önce de aynı bestecinin «Freschütz»ü kendisine terkettiğini düşünerek onun ne-

zaketine karşılık «Oberon»u bestelemeye karar verdi. Asıl mesele bestecinin bu çalışmaya günü var mıydı? Mali durumu hiç te parlak olmayan Weber, öldüğü takdirde karısını ve çocuklarını pek güç bir durumda bırakacağını bildiğinden aynı zamanda yakın dostu olan doktoruna sorduğunda doktorun cevabı kesin oldu: «Her türlü çalışmayı bırakıp bir sene İtalya'da dinlenmediği takdirde 5-6 sene ancak yaşayabileceğini, aksi hâldeyse bir kaç ay belki de bir kaç haftalık ömrü kaldığını söyledi..» Çocuklarını yoksulluk içinde bırakacak olduktan sonra bu hayatı sürüklemem neye yarar, İngiltere'ye gidersem ölmeden önce allemi yoksulluğa düşmekten korumuş olurum. Besleyeceğim «Oberon'u.» cevabını veren Weber vakit geçirmeden teklifi kabul ettiğini Londra'ya bildirdi. İşte bunun için «Oberon» operasının bir adına da «Müzikte inihâr» dersek mübalâğa etmiş olmayız. Weber'in Oberon'u bestelemesi hiç te kolay olmadı. İngiltere'de bir yandan hastalık, bir yandan çeşitli güçlüklerle uğraştı. Ama sonunda başarmıştı.

Nihayet 12 Nisan 1826 gece

si Weber kürsüye çıkınca halk 15 dakikadan fazla onu ayakta alkışladı, tezahürat yaptı. Uvertür bislendi, Tenorun arısıyla Fabienne'in Romansı ve ikinci perdedeki Quartet tekrarlatıldı. Finali bile tekrarlatmak istediler. Temsil sonunda besteci sahneye çağrıldı. Sonradan karısına yazdığı mektupta: «Halk beni sahneye çıkarttı, bu şerefe benden önce İngiltere'de hiç bir besteci nail olmamıştır» diye yazmıştır.

Dinleyicilerin tezahüratına mukabil basında eser hakkında çok ağır kritikler çıktı; özellikle (melodi eksikliği (?), anlaşılması zor (!) gibi yazılar. Yalnız bir gazete Alman besteciye savunmuş: «Weber yaşadığı çağı aşmış, onu gelecekte daha iyi anlayacaklar» diye yazmıştı.

Sonuçtan memnun olan Weber karısına: «Böyle bir başarıdan sonra kesin bir adım attığımı hissediyorum» diye yazmıştır. Evet, kesin: Ölümüne doğru kesin bir adım

Temsiller; konserler birbiri ni takip etti. Weber yorgunluktan bitkin düştü. Ama içi rahatı; çocuklarının yaşamasını temin etmişti. Hastalık onu kemirmeye devam etti. Bir gün konsere çıkarken

düştü. Artık tek bir düşünce onu ayakta tutuyordu:

«Gitmeliyim, diyordu, gitmeliyim evime. Brakin da onları bir kere daha göreyim, ondan sonra Tanrı ne isterse o olsun.» Yakınları bu karara çok üzüldüler. 4 Haziran gecesi evinde misafir olduğu Sir Stuart, yorgun görünen besteciye odasına kadar kendi götürdü. «Uyuyalım artık» diyen Weber'in bu son sözü oldu. Saat 11 de odasının ışığı söndü. Ertesi günü kapısını vurdular, açılmayınca da kilidi kırıp içeri girdiklerinde Weber'i başını eline dayamış, yüzünde sonsuz bir huzur ifadesi yatar buldular. Oberon'un bestecisi sessizce Periler diyarına göçmüştü.

15 Haziran 1826 günü ya pılan muazzam bir cenaze töreninden sonra Weber'in naaşı Londra'da katolik kilisesinin mahzenine konulmuşsa da 18 yıl sonra oğlu Max von Weber, İngiltere hükümetinden müsaade aldı ve Dresden'de kurulan başkanlığını Richard Wagner'in yaptığı Komitenin tertip ettiği bir törenle Weber'in naaşı Almanya'ya nakledilerek Friedrichstadt mezarlığına gömülmüştür.